

Etablering på arbetsmarknaden efter studier i högskolan

Grundnivå och avancerad nivå 2019/20

Etablering på arbetsmarknaden efter studier i högskolan

Grundnivå och avancerad nivå 2019/20

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2023

Författare: Louisa Vogiazides

Diarienummer: 51-00244-23

Rapportnummer: 2023:11

Universitetskanslersämbetet • Hammarbybacken 31 • Box 6024, 121 06 Johanneshov
tfn 08-563 085 00 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Etablering på arbetsmarknaden	4
Etableringsstatistiken	4
En majoritet var etablerade på arbetsmarknaden	5
Något försämrad etablering bland män	5
Etableringsgraden varierar över tid	6
Högst etablering för personer med yrkesexamina	6
För generella examina var etableringsgraden högst inom hälso- och sjukvård samt social omsorg	8
Lägre etablering för examinerade med utländsk bakgrund	9
Privat sektor störst bland män	10

Etablering på arbetsmarknaden

I denna rapport redovisar UKÄ uppgifter om etablering på arbetsmarknaden 1–1,5 år efter examen på grundnivå eller avancerad nivå för examinerade läsåret 2019/20.

Etableringsstatistiken

Ett sätt att mäta hur högskoleutbildning motsvarar arbetsmarknadens behov är att undersöka i vilken utsträckning de som tar en examen etablerar sig på arbetsmarknaden. Här visar vi andelen etablerade 1–1,5 år efter examen för de som tog examen på grundnivå eller avancerad nivå läsåret 2019/20. Uppföljningsåret är 2021, alltså andra året av coronapandemin.

Etableringsmättet är relativt strikt och innebär att individerna är väl förankrade på arbetsmarknaden, se gärna faktarutan *Vem räknas som etablerad*.

Vem räknas som etablerad?

För att räknas som etablerad på arbetsmarknaden krävs att individen uppfyller följande kriterier:

- Personen är sysselsatt i november månad det aktuella uppföljningsåret enligt den definition som SCB använder i sysselsättningsregistret.
- Den sammanräknade arbetsinkomsten under året ska överstiga 260 300 kronor (år 2021).
- Det ska inte finnas några händelser som indikerar perioder av arbetslöshet (på heltid eller deltid) eller att personen varit föremål för arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Den definition av etablerad som används här är på många sätt snäv. Det är flera villkor som måste vara uppfyllda under uppföljningsåret för att en person ska räknas som etablerad, och definitionen avser personer som har en god ställning på arbetsmarknaden. Individer som tillhör gruppen etablerade har med andra ord haft en förhållandevis smidig övergång från utbildning till arbetslivet.

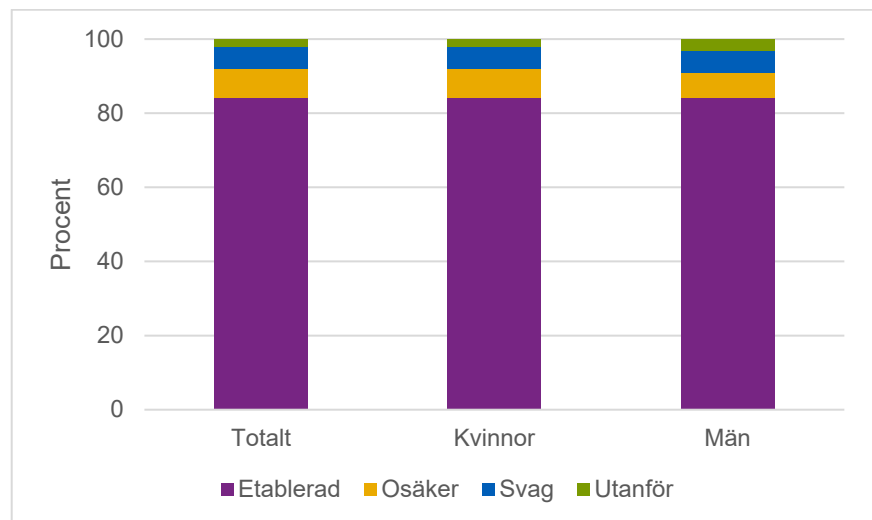
Populationen delas in i fyra kategorier utifrån hur stark ställning de har på arbetsmarknaden:

- *Etablerad*: God ställning på arbetsmarknaden
- *Osäker*: Relativt låg arbetsinkomst eller förekomst av arbetslöshet
- *Svag*: Låg arbetsinkomst eller förekomst av heltidsarbetslöshet en stor del av året
- *Utanför*: Ingen arbetsinkomst.

En majoritet var etablerade på arbetsmarknaden

Av de som tog en examen under 2019/20 var 84 procent av både kvinnor och män etablerade på arbetsmarknaden efter 1–1,5 år (figur 1). Däremot lyckas inte alla examinerade etablera sig på arbetsmarknaden. Av de som examinerades läsåret 2019/20 hade 8 procent en osäker ställning på arbetsmarknaden. Ytterligare 6 procent hade en svag ställning på arbetsmarknaden. En liten grupp stod helt utanför arbetsmarknaden – totalt 2 procent av de examinerade. Bland kvinnorna hade en något högre andel än männen en osäker ställning på arbetsmarknaden, medan det var en något högre andel män än kvinnor som stod utanför arbetsmarknaden.

Figur 1. Arbetsmarknadsställning (procent) 1–1,5 år efter examen för personer som examinerades på grundnivå och avancerad nivå läsåret 2019/20. Totalt och uppdelat på kvinnor och män.

Något försämrad etablering bland män

De allra flesta som examineras från en utbildning vid universitet och högskolor etablerar sig på arbetsmarknaden. Etableringen för män var dock något lägre jämfört med examinerade läsåret innan. 84 procent av män som examinerades 2019/20 var etablerade 1–1,5 år efter examen, vilket innebär en minskning med en procentenhet (tabell 1). För kvinnor var det inte någon skillnad i etableringsgrad. En något större andel av både kvinnor och män som examinerades under 2019/20 hade dessutom en osäker ställning på arbetsmarknaden jämfört med de som examinerades under 2018/19.

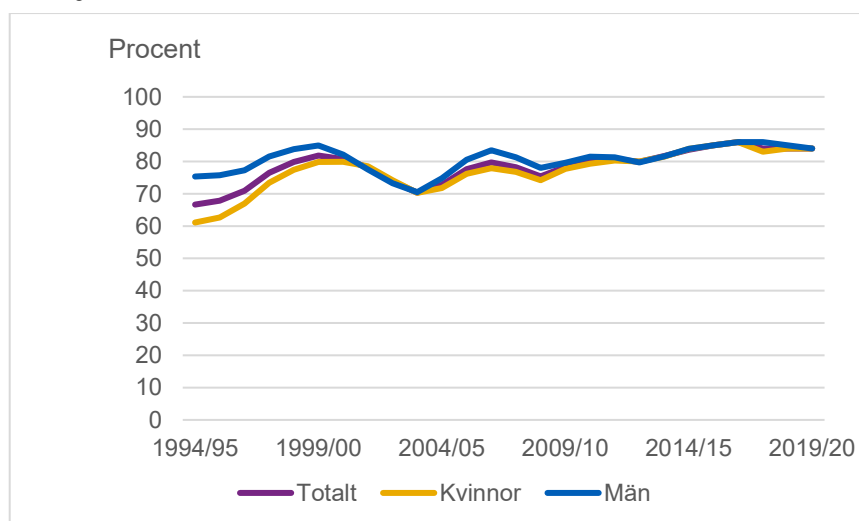
Tabell 1. Arbetsmarknadsställning (procent) 1–1,5 år efter examen för personer som examinerades på grundnivå eller avancerad nivå läsåren 2018/19 och 2019/20. Totalt och uppdelat på kvinnor och män.

	Totalt		Kvinnor		Män	
	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20
Etablerad	84	84	84	84	85	84
Osäker	7	8	7	8	6	7
Svag	6	6	6	6	6	6
Utanför	2	2	2	2	3	3

Etableringsgraden varierar över tid

Ur ett långsiktigt perspektiv är etableringsgraden för de som examinerades 2019/20 och följdes upp 2021 jämförelsevis hög. Figur 2 illustrerar variationer i etableringen under en tjugofemårsperiod, mellan 1996 och 2021. Högst etableringsgrad under perioden hade de examinerade 2016/17, 86 procent. Förändringar i omvärlden, såsom upp- och nedgångar i den ekonomiska konjunkturen, eller besparingar respektive utbyggnader av den offentliga sektorn, kan leda till att det är lättare eller svårare att etablera sig ett visst år.

Figur 2. Etableringsgrad (procent) 1–1,5 år efter examen, totalt och för kvinnor och män som tog en examen läsåren 1994/95–2019/20.

Högst etablering för personer med yrkesexamina

Det finns tydliga skillnader i etableringsgrad mellan examinerade från olika utbildningar. Av de som tog en yrkesexamen läsåret 2019/20 var 89 procent etablerade 1–1,5 år efter examen, jämfört med 77 procent för personer som tog en generell examen.

För personer som tog en konstnärlig examen var etableringsgraden betydligt lägre jämfört med de två andra grupperna, 39 procent (tabell 2). Detta kan delvis förklaras av att många som tar en konstnärlig examen arbetar som konstnärer eller kulturarbetare som ofta försörjer sig genom stipendier och bidrag, som i vissa fall är skattebefriade och därmed inte kan räknas med som en inkomst i statistiken. Etableringsgraden för personer med konstnärliga examen har dock ökat jämfört med föregående år, särskilt för kvinnor.

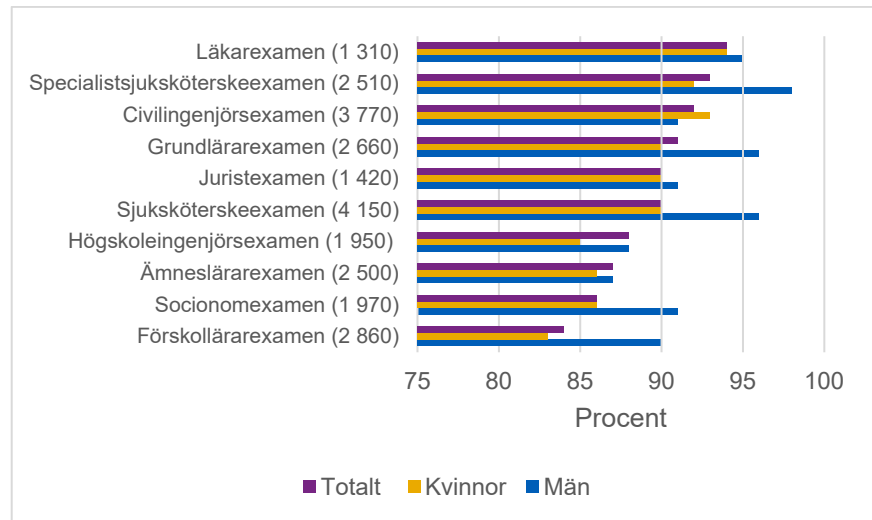
Tabell 2. Etableringsgraden (procent) 1–1,5 år efter examen för examinerade med yrkesexamina, generella examina och konstnärliga examina, läsåren 2018/19–2019/20.

	Totalt		Kvinnor		Män	
	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20
Yrkesexamina	90	89	89	89	91	90
Generella examina	77	77	77	77	78	77
Konstnärliga examina	35	39	32	38	40	42

Sjuksköterskeexamen och civilingenjörsexamen var de vanligaste yrkesexamina. Examinerade därifrån har också en hög etableringsgrad. 90 procent av de som tog en sjuksköterskeexamen och 92 procent av de som tog en civilingenjörsexamen 2019/20 var etablerade på arbetsmarknaden 1–1,5 år efter examen. För ett antal yrkesexamina hade män en högre etableringsgrad än kvinnor, exempelvis de med en förskolläraryrkesexamen, grundläraryrkesexamen och sjuksköterskeexamen (figur 3).

Högst etableringsgrad (94 procent) bland de 10 yrkesexamina med högst antal examinerade hade personer med en läkarexamen. På andra plats kom personer med en specialistsjuksköterskeexamen där 93 procent var etablerade. Specialistsjuksköterskeexamen är dock en påbyggnadsutbildning, vilket betyder att den kräver en tidigare högskoleutbildning. Personerna som läste utbildningen var därmed troligen etablerade på arbetsmarknaden redan innan de påbörjade sin utbildning. En detaljerad redovisning av etableringsgrader för yrkesexamina fördelade på huvudinriktning och kön finns i webbtablerna, tabeller 1a, 1b och 1c.

Figur 3. Etableringsgrad (procent) 2021 för de 10 yrkesexamina med ett högst antal examinerade, läsåret 2019/20. Totalt och uppdelat på kvinnor och män. Antal examinerade i parentes. Notera bruten x-axel.

För generella examina var etableringsgraden högst inom hälso- och sjukvård samt social omsorg

För de som tog en generell examen 2019/20 var etableringsgraden 77 procent. Det är samma andel som för de som tog en examen läsåret innan. Även här finns det stora skillnader mellan olika utbildningar. Högst etableringsgrad hade de som tog en examen inom hälso- och sjukvård samt social omsorg, 82 procent. Lägst etableringsgrad hade examinerade inom humaniora och konst, 53 procent (tabell 3).

För de examinerade med ämnesinriktningen tjänster, där bland annat utbildningar inom turism, hotell och restaurang ingår, ökade den totala etableringsgraden jämfört med läsåret innan. Detta är troligen en konsekvens av den gradvisa återhämtningen av besöksnäringen under 2021, jämfört med 2020 som var coronapandemins första år. För de examinerade med de övriga ämnesinriktningarna minskade etableringsgraden jämfört med föregående år, med undantag för ämnesinriktningen samhällsvetenskap, juridik, handel och administration där den låg på samma nivå.

Tabell 3. Etableringsgrad (procent) 1–1,5 år efter examen för generella examina uppdelad på ämnesinriktningar, läsåren 2018/19 och 2019/20.

	Totalt		Kvinnor		Män	
	2018/ 19	2019/ 20	2018/ 19	2019/ 20	2018/ 19	2019/ 20
Generella examina (totalt)	77	77	77	77	78	77
Pedagogik och lärarutbildning	82	80	82	81	79	78
Humaniora och konst	57	53	57	54	56	53
Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration	78	78	78	78	78	79
Naturvetenskap, matematik och data	79	78	77	76	80	80
Teknik och tillverkning	82	79	81	78	82	80
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård	81	80	78	81	89	76
Hälso- och sjukvård samt social omsorg	83	82	82	83	84	77
Tjänster	71	74	72	74	71	75

Lägre etablering för examinerade med utländsk bakgrund

För examinerade läsåret 2019/20 med svensk bakgrund var etableringsgraden 1–1,5 år efter examen något högre (86 procent) än för de med utländsk bakgrund (80 procent).

Med svensk bakgrund avses personer födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Med utländsk bakgrund avses personer som tillhör den svenska befolkningen och antingen är utrikes födda eller födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. De inresande studenterna är inte en del av den svenska befolkningen och ingår därför inte i gruppen utrikes födda.

Skillnaden i etableringsgrad mellan individer med utländsk bakgrund och individer med svensk bakgrund var större för män (7 procentenheter) än för kvinnor (4 procentenheter). Etableringsgraden för examinerade med utländsk bakgrund som tog examen läsåret 2019/20 var två procentenheter lägre än för de som tog examen föregående läsåret (tabell 4).

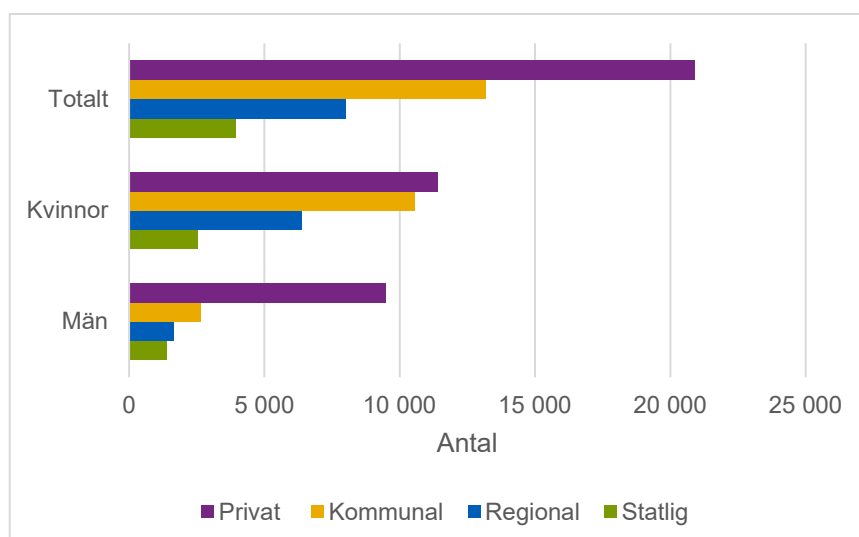
Tabell 4. Etableringsgraden (procent) 1–1,5 år efter examen för de examinerade läsåren 2018/19 och 2019/20, uppdelad på svensk och utländsk bakgrund.

	Totalt		Kvinnor		Män	
	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20
Svensk bakgrund	86	86	85	85	86	86
Utländsk bakgrund	82	80	83	81	81	79

Privat sektor störst bland män

Den svenska arbetsmarknaden är till stor del könsuppdelad. Av männen som tog en examen läsåret 2019/20 och var etablerade 1–1,5 år efter examen arbetade flest inom den privata sektorn. Den privata sektorn är den största sektorn även bland kvinnor. Däremot arbetade ett betydligt större antal kvinnor inom den kommunala och den regionala sektorn jämfört med män. Den statliga sektorn är betydligt mindre, men även här arbetade fler kvinnor än män (figur 4). Dessa skillnader speglar könsskillnader i utbildningsinriktning. Exempelvis utgör män en majoritet av de examinerade inom naturvetenskap, matematik och data. Dessa utbildningar leder i hög grad till ett arbete inom den privata sektorn. Kvinnor är i stället i majoritet inom många hälso- och sjukvårdsutbildningar som tenderar att leda till en anställning i den regionala sektorn.

Figur 4. Antal etablerade 2021 fördelade på privat, kommunal, regional och statlig sektor, per kön för examinerade på grundnivå och avancerad nivå läsåren 2019/20.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

